

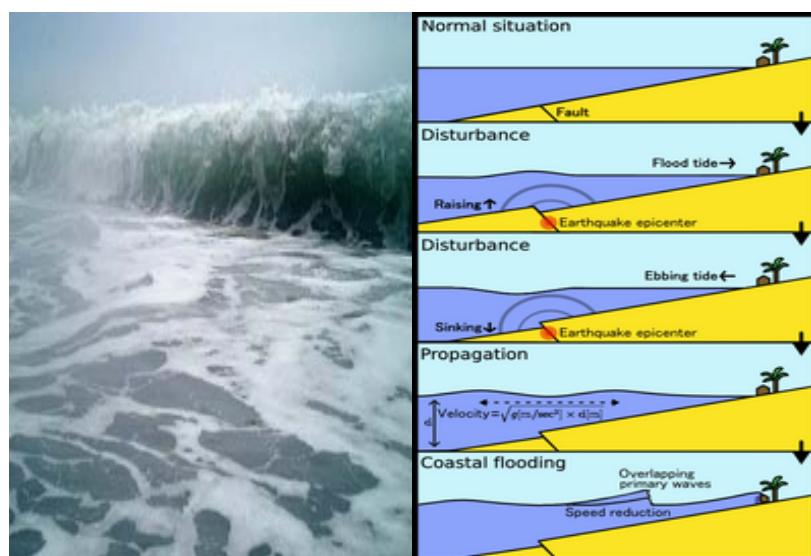
คลื่นยักษ์สึนามิก่อให้เกิดผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมอย่างไร

น.อ.สพสุ สีสบุตร
อาจารย์ฝ่ายศึกษา โรงเรียนนายเรือ

ธรณีพิบัติภัย ครั้งร้ายแรงที่เกิดขึ้น เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๗ ยังคงอยู่ในความทรงจำของคนทั่วทุกภูมิภาคของโลก โศกนาถกรรมครั้งนี้ได้ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของมวลมนุษยชาติเป็นอันมาก โดยเฉพาะในแถบบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้และแอฟริกา

สึนามิ (Tsunami) กลายเป็นคำที่ทุกคนทั่วโลกได้รู้จักและซาบซึ้งถึงพิษสงที่เกิดจากมันเป็นอย่างดี คำว่า สึนามิ มาจากภาษาญี่ปุ่น แปลว่า คลื่นในอ่าวท่าเรือ นักวิชาการบางท่านอาจเรียกว่า Seismic Sea wave หรือ Earth Quake Sea Wave ความเสียหายครั้งนี้เกิดจากคลื่นในทะเลที่เป็นผลมาจากแผ่นดินไหวทางตอนเหนือของเกาะสุมาตราในอินโดนีเซีย (วัดได้ ๙.๐ ริคเตอร์ ซึ่งถือว่ามีความรุนแรงที่สุดในโลก)

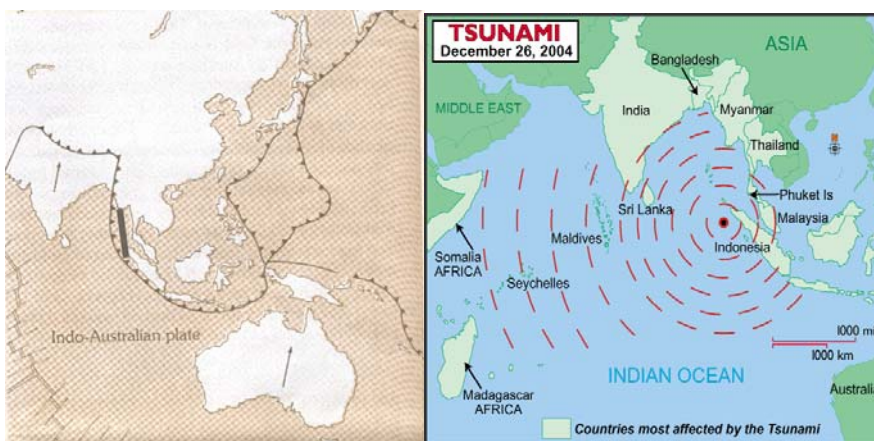
สาเหตุของการเกิดโดยทั่วไปเกิดจากการเคลื่อนตัวของเปลือกโลกที่เป็นของแข็งในน้ำทะเลหรือการเกิดดินถล่มของไหลทวีปและลาดทวีปขนาดมหึมาในน้ำทะเล

รูปที่ ๑ แสดงขั้นตอนการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ

ประเทศไทยของเราตั้งอยู่ตอนใต้ของแผ่นทวีปยูเรเชีย ทางทิศตะวันตกและทิศใต้ของประเทศไทย มีแผ่นทวีป ออสเตรเลีย-อินเดีย ดันจากทิศใต้ขึ้นไปทางเหนือในบางครั้ง และดันจากทิศตะวันตกไป ตะวันออกเป็นบางครั้ง โดยมีอัตราการเคลื่อนที่ประมาณ 5-8 ซม.ต่อปี แนวต่อของแผ่นทวีปทั้งสอง อยู่ที่ เทือกเขาหิมาลัย และเทือกเขาอาระกันในสหภาพพม่า แล้วต่อลงมาถึงหมู่เกาะในอินโดนีเซีย ผ่านหมู่เกาะ นิโคบาร์ในมหาสมุทรอินเดีย ส่วนต่อที่อยู่ในทะเลจะเป็นร่องลึกเรียกว่า Java Trench ซึ่งอยู่ติดกับเกาะ สุมาตราด้านทิศตะวันตก เกาะสุมาตราส่วนใหญ่จะพบว่ามีการภูเขาไฟเกิดขึ้น เพราะเมื่อเปลือกโลกใต้ทะเล เคลื่อนลงไปข้างใต้แล้วจะหลอมตัวเองใหม่ กลายเป็นแมกมาประทุขึ้นมาบนผิวโลกกลายเป็นการระเบิดของ ภูเขาไฟ ส่วนทางด้านทิศตะวันออกมีแผ่นทะเลฟิลิปปินส์ดันแผ่นทวีปยูเรเชียอยู่

การดันของแผ่นทวีป Australian- Indian ลงใต้แผ่น Eurasian Plate แต่ครั้งทำให้เกิดแผ่นดินไหว ในหมู่เกาะซาวและสันตะทอนมาถึงประเทศไทย เมื่อเกิดการเลื่อนหรือมุดของแผ่นอย่างรุนแรง บางที ระหว่างแผ่นก็เกิดช่องว่างเป็นแนวตามตะเข็บเหนือ-ใต้ น้ำก็จะไหลเข้าช่องว่าง ทำให้น้ำที่อยู่ตอนบนของ ช่องว่างไหลเข้าไปแทนที่ กลายเป็นช่องโหว่ (Hole) บางทีก็มีลักษณะวงรีตามตะเข็บเหนือ-ใต้ ต่อมาจนถึง หมู่เกาะนิโคบาร์ ซึ่งการเคลื่อนที่ของเปลือกโลกโดยปกติแล้วจะไม่เกิดแค่จุดเดียว โดยเหตุการณ์ที่ผ่านมา นั้น การเกิดคลื่นแผ่นดินไหว จะมีลักษณะเป็นวงรียาวในแนวเหนือ-ใต้ น้ำทะเลบริเวณดังกล่าวจะไหลไปแทนที่ ช่องโหว่ ทำให้เกิดการชนกันตรงกลางแล้วสะท้อนกลับเป็นคลื่น วิ่งออกไปเป็นวงรีตามรอยแตก พลังคลื่น แผ่นดินไหวจะกลายเป็นคลื่น สึนามิ ซึ่งความรุนแรงจะอยู่ในแนวทิศตะวันตก-ตะวันออก และซัดเข้าสู่ฝั่ง ทะเลอันดามันด้านทิศตะวันตกของประเทศไทย บริเวณพื้นที่ ๖ จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดระนอง กระบี่ พังงา ภูเก็ต ตรัง และสตูล ซึ่งรับแรงตึงจากกับคลื่นโดยตรง

รูปที่ ๒ แสดงการเคลื่อนตัวของแผ่นทวีปและทิศทางการเคลื่อนที่ของคลื่นยักษ์สึนามิ

ผลกระทบจากคลื่นยักษ์สึนามิ

สำหรับประเทศไทย ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชนในพื้นที่ ๖ จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสุขอนามัยอย่างกว้างขวาง

ผลกระทบทางด้านธรณีวิทยา

- เกิดการเปลี่ยนแปลงทางธรณีสัณฐาน คลื่นแผ่นดินไหวนี้ มีความรุนแรง จนทำให้เกาะบางเกาะใน หมู่เกาะนิโคบาร์เคลื่อนที่ออกจากจุดเดิมถึง ๒๐ เมตร ซึ่งในทางธรณีวิทยาแล้วถือว่าเคลื่อนที่ไปได้เร็วมาก นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของชายฝั่ง เช่น การหายไปของแหลมยื่นชายหาดถูก กัดเซาะหายไป ทำให้ชายหาดแคบขึ้นและมีความชันมากขึ้น

- เกิดการเปิดปากแม่น้ำโดยตะกอนถูกพัดพาลงทะเล ทำให้น้ำเค็มเข้าไปในทวีปได้ง่ายขึ้นทำนอง เดียวกันน้ำจืดไหลลงทะเลได้ง่ายขึ้น ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำจืดได้ในอนาคต

- การทับถมดินตะกอนบนชายฝั่ง ทำให้พืชบางชนิดที่ทนเค็มไม่ได้ต้องตายไป และคุณภาพของดิน ในบริเวณดังกล่าวจะมีความเค็มสูงขึ้น

- เกิดการยุบตัวของแผ่นดิน เช่น ในพื้นที่จังหวัดตรัง นครศรีธรรมราช สตูล กระบี่ เนื่องจาก บริเวณนั้นส่วนใหญ่เป็นชั้นของหินปูน

รูปที่ ๓ แสดงการยุบตัวของพื้นดิน

ด้านนิเวศชายฝั่ง

- ป่าชายเลน ถูกทำลายทำให้สัตว์วัยอ่อนถูกทำลายไปด้วย ป่าพรุ ป่าชายหาดและป่าทุ่ง ตลอดจนพืชพรรณได้รับความเสียหายเนื่องจากความเค็มของน้ำทะเล นอกจากนี้ยังเกิดผลกระทบอื่น ๆ ในพื้นที่ป่าชายเลน โดยพบว่า ตะกอนทรายถูกพัดเข้าทับถมในป่าชายเลน อีกทั้งคลื่นทำให้ร่องน้ำในป่าชายเลนเกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งเกิดการตื้นเขิน กัดเซาะร่องน้ำให้ลึกและกว้างกว่าเดิม เปลี่ยนทิศทางของร่องน้ำ น้ำทะเลมีความขุ่นมากขึ้น น้ำในป่าชายเลนมีความเค็มสูงขึ้นมาก ผลกระทบนี้อาจส่งผลกระทบก่อให้เกิดความเสียหายในเชิงชีวภาพตามมาในระยะยาว

การประเมินโดยใช้ดัชนีชี้วัดคุณภาพของป่าชายเลนที่สำคัญ ได้แก่ เชื้อจุลินทรีย์และคุณภาพน้ำ พบว่าระบบนิเวศป่าชายเลนส่วนมากปรับตัวเข้าสู่สภาพเดิมได้ภายใน ๖ เดือนหลังเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ จากการศึกษาแนวโน้มของการฟื้นตัวของป่าชายเลน โดยใช้พื้นที่บ้านทะเลนอกจังหวัดระนอง เป็นกรณีศึกษาพบว่า มีกล้าไม้ของแสมทะเลขึ้นเป็นจำนวนมากซึ่งแสดงว่าพืชป่าชายเลนได้เริ่มฟื้นตัวเองตามธรรมชาติแล้ว

- แนวปะการังน้ำตื้นได้รับความเสียหาย ระบบนิเวศในแนวปะการัง มีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ มากมาย เช่น เป็นแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งหลบภัย แหล่งอาหาร แหล่งวางไข่ และแหล่งผสมพันธุ์ของสัตว์น้ำ เป็นต้น แนวปะการังจึงเป็นแหล่งอาหารสำคัญอันอุดมสมบูรณ์ของมนุษย์ รวมทั้งเป็นแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การดำน้ำและการถ่ายภาพใต้น้ำ แนวปะการังที่ได้รับความเสียหาย ดังเช่น แนวปะการังที่จังหวัดระนอง ชายฝั่งตะวันตกของจังหวัดพังงา และเกาะไข่จังหวัดกระบี่ แนวปะการังที่อยู่บริเวณร่องน้ำระหว่างเกาะที่อยู่ใกล้เคียงกัน เช่น ร่องน้ำระหว่างเกาะสุรินทร์เหนือกับเกาะสุรินทร์ใต้ เกาะสุรินทร์ใต้ กับเกาะตอร์นิตา เกาะสิมิลันกับเกาะบางู เกาะด้ามหมอกกับเกาะด้ามขวาน และเกาะรอกในกับเกาะรอกนอก ในภาพโดยรวมปะการังในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบน้อยมาก ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต อำเภอพังงา และชายฝั่งกระบี่-ตรัง (ยกเว้นหมู่เกาะพีพี) และจังหวัดสตูล ส่วนพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก ได้แก่ จังหวัดระนอง ชายฝั่งด้านตะวันตกของจังหวัดพังงา ได้แก่ หมู่เกาะสุรินทร์ หมู่เกาะสิมิลันและหมู่เกาะพีพี ของจังหวัดกระบี่

ผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ

- ด้วยแหล่งน้ำบริเวณที่ประมงจับได้ส่วนใหญ่เป็นบ่อน้ำตื้น ทั้งสิ้น ทำให้เกิดการขาดแคลนแหล่งน้ำจืดเนื่องจากน้ำทะเลได้ซัดขึ้นชายฝั่งท่วมในแหล่งน้ำดังกล่าว รวมทั้งน้ำบาดาลระดับตื้นก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน

ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว

- นักท่องเที่ยวลงจำนวนลงมากเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวถูกทำลาย เช่น ภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบของแหล่งท่องเที่ยว แนวปะการังน้ำตื้น ตลอดจนการฟื้นฟู สิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูของระบบนิเวศตามแนวชายฝั่ง ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควร เป็นต้น

จากการประเมินความเสี่ยง อันเป็นผลมาจากภัยพิบัติครั้งนี้ สามารถแบ่งออกเป็นสองลักษณะคือ

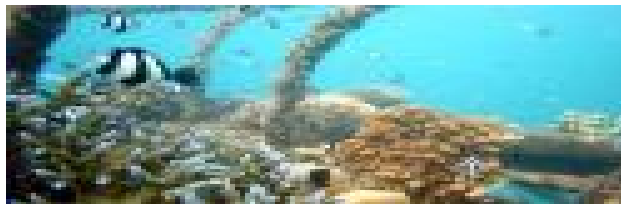
- ความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินอันได้แก่ พื้นที่ราบที่อยู่ติดกับทะเล สิ่งปลูกสร้างจำนวนมากไม่แข็งแรงพอและมีลักษณะด้านกระแสน้ำของคลื่นสึนามิ ชุมชนไม่มีความรู้เรื่องสึนามิ ประกอบกับไม่มีระบบเตือนภัยที่เหมาะสมและแผนเผชิญเหตุภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพ อาจเกิดโรคซึมเศร้ากับครอบครัวผู้สูญเสีย ตลอดจนวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป

- ความเสี่ยงต่อระบบนิเวศ ได้แก่ ความเสี่ยงต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศระบบน้ำจืดเป็นระบบน้ำกร่อยเนื่องจากการรุกของน้ำทะเล ปากแม่น้ำเปิดกว้าง พื้นที่โดยรอบ

ได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลมากขึ้น ทำให้พืชพรรณและสัตว์ป่าได้รับผลกระทบและเมื่อถึงฤดูสุ่มจะทำให้ น้ำจืดในลำน้ำไหลลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้น้ำที่ไหลแรงกว่าเดิม และลำน้ำที่เปิดกว้างอาจก่อให้เกิดการ พังทลายของชายหาดบริเวณปากแม่น้ำ

การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

ดำเนินการเก็บขยะ ทำความสะอาดทั้งพื้นที่นอกและในเขตอุทยานแห่งชาติ ในพื้นที่เกาะพีพี เกาะไผ่ เกาะยูง (จังหวัดกระบี่) หาดป่าตอง หาดกะตะ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอในหาน อำเภอภุมล (จังหวัดภูเก็ต) เกาะสุรินทร์ เกาะสิมิลัน (จังหวัดพังงา) และเกาะกำใหญ่ เกาะกำน้อย(จังหวัดระนอง) ส่วน อุทยานที่ได้รับความเสียหายรวม 13 แห่ง ประกอบด้วยอุทยานแห่งชาติที่ได้รับความเสียหายมาก จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่

อุทยานแห่งชาติแหลมสน (จังหวัดระนอง) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ (จังหวัดพังงา) อุทยานแห่งชาติสิรินาถ (จังหวัดภูเก็ต) และอุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี (จังหวัดกระบี่) อุทยานแห่งชาติที่ได้รับความเสียหายปานกลาง จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติธารโบกขรณี (จังหวัดกระบี่) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะพยาม (จังหวัดระนอง) อุทยานแห่งชาติเขาลำปี-หาดท้ายเหมือง (จังหวัดพังงา) และอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม(จังหวัดตรัง) สำหรับอุทยานแห่งชาติที่มีความเสียหายน้อย จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา (จังหวัดกระบี่) อุทยานแห่งชาติเขาลำน้ำ-ลำรู อุทยานแห่งชาติเกาะกระ-เกาะพระทอง (จังหวัดพังงา) และอุทยานแห่งชาติตะรุเตา (จังหวัดสตูล) สำหรับการป้องกันและขจัดภาวะมลพิษในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ กรมควบคุมมลพิษได้ศึกษา สำรวจ พร้อมกำหนดรูปแบบรายละเอียดระบบการจัดการขยะมูลฝอย น้ำเสีย สิ่งปฏิกูลที่เหมาะสม

การฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำ ได้เร่งดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้านน้ำดื่มและน้ำใช้ของประชาชนในทุกรูปแบบ แจกจ่ายน้ำและแจกคลอรีน ดำเนินการสูบล้างบ่อน้ำตื้นและจัดสร้างใหม่จำนวน ๕๒๔ บ่อ ปรับปรุงแหล่งน้ำดิบ ๑๖ แห่ง ซ่อมประปาและจัดสร้างใหม่ ๒๕ แห่ง ปรับปรุงพื้นฟูระบบประปาในเขตพื้นที่อุทยาน ฯ สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ๑๓ แห่ง

การป้องกันและแก้ไขการเปลี่ยนแปลงชายฝั่ง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรธรณี สำรวจพบว่า คลื่นยักษ์สึนามิ ได้ส่งผลกระทบต่อบริเวณชายหาดและชายฝั่งทั้งหมดในพื้นที่ ๖ จังหวัดด้านทะเลอันดามัน บางพื้นที่บริเวณชายหาดถูกกัดเซาะหายไป ในขณะที่บางพื้นที่มีการทับถมของทรายและตะกอนดินเพิ่มมากขึ้น ทำให้ชายหาดงอก เกิดการตื่นขึ้นของร่องน้ำและปากแม่น้ำ การกัดเซาะบริเวณร่องน้ำ ความลาดชันและลักษณะของเม็ดทรายเปลี่ยนไปจากเดิม จากผลการศึกษาและสำรวจข้างต้น กรมทรัพยากรธรณีจึงได้เร่งกำหนดขอบเขตการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งในระดับกว้าง โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม พร้อมสำรวจภาคสนาม และประเมินผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่ง โดยได้ติดตั้งหมุดหลักฐานอ้างอิงมาตรฐาน ตลอดแนวชายฝั่งในช่วงเวลาต่าง ๆ กัน ในพื้นที่จังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล พร้อมกับวิเคราะห์ข้อมูลจัดทำเส้นแนวชายฝั่งปัจจุบัน เพื่อจัดทำเป็นข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ต่อไป

การเฝ้าระวังแผ่นดินไหว

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกรมทรัพยากรธรณี ได้จัดทำแผนที่ธรณีวิทยามาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ คลอบคลุมพื้นที่จังหวัดภาคใต้ พร้อมศึกษาและติดตามการเคลื่อนตัวของรอยเลื่อนคลองมะรุ่ย บริเวณจังหวัดกระบี่และพังงา รวมทั้งวางแผนทางระบบเฝ้าระวังแผ่นดินไหวพร้อมระบบเครือข่ายที่เหมาะสมระดับประเทศ และจัดทำแผนที่ภูมิประเทศสำหรับใช้เป็นเส้นทางหนีภัยคลื่นยักษ์สึนามิ (Evacuation Map) มาตราส่วน ๑ : ๕,๐๐๐ ในพื้นที่ของจังหวัดภูเก็ต กระบี่ และพังงา

การตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงเกิดหลุมยุบและดินถล่ม

ธรณีพิบัติภัยทำให้เกิดผลทางธรณีวิทยา เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยกรมทรัพยากรธรณีได้สำรวจพบหลุมยุบรวม ๕๓ แห่ง ใน ๑๖ จังหวัด โดยหลุมยุบมีขนาดใหญ่ที่สุดพบที่ ตำบลขอนหาด อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีขนาดกว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร ลึก ๑๗ เมตร หลุมยุบขนาดใหญ่รองลงมา

พบที่ตำบลท่ายาง อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เช่นกัน ส่วนหลุมยุบที่พบในที่อื่น ๆ เกือบทั้งหมด มีขนาดความกว้าง ความยาว และความลึกประมาณไม่เกิน ๑๐ เมตร นอกจากนี้ยังพบดินถล่มและพื้นถ้ำทรุดตัว ๓ แห่ง ส่วนบริเวณเกาะระ อำเภอดุชะบุรี จังหวัดพังงา พบว่า มีรอยรอยเกิดดินถล่มมากกว่า ๗๐ แห่งและมีแนวโน้มน่าจะเกิดดินถล่มของชั้นดินและชั้นหินเพิ่มอีก กรมทรัพยากรธรณีได้กำหนดระดับพื้นที่เสี่ยงภัยหลุมยุบจากบริเวณที่รองรับด้วยหินปูนทั่วประเทศ โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม พร้อมทั้งออกประกาศเตือนภัยล่วงหน้าเขตพื้นที่เสี่ยงภัยหลุมยุบในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน นอกจากนี้ยังได้สำรวจพื้นที่ที่ปลอดภัยจากหลุมยุบเพื่อสร้างอาคารเรียนถาวร รวมทั้งดำเนินการสำรวจเบื้องต้นเพื่อกันพื้นที่ปลอดภัยจากดินถล่มในบริเวณเกาะระ จังหวัดระนองอีกด้วย

การกำหนดเขตพื้นที่ปลอดภัยสำหรับประชาชน

พื้นที่ ๖ จังหวัดภาคใต้ที่ได้รับผลกระทบจากธรณีพิบัติภัยสึนามิ ได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นต้องอาศัยเวลาและวิธีการฟื้นฟูที่เหมาะสม ดังนั้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเห็นความจำเป็นในการประกาศให้พื้นที่นั้น เป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งในการช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสร้างความปลอดภัยแก่ประชาชนในพื้นที่ในระยะยาว

การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ

ผลกระทบที่เกิดต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน การประกอบอาชีพ การประมง และการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งทำรายได้หลักของประชาชนในพื้นที่ กรมควบคุมมลพิษและกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำทะเลตลอดแนวชายฝั่งทะเลอันดามันโดยเพิ่มความถี่และจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำมากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันผลกระทบต่อแหล่งประมงและแหล่งท่องเที่ยว จากการสำรวจพบว่า ไม่เกิดผลกระทบต่อคุณภาพน้ำในเชิงลบ ยกเว้นในบางพื้นที่ที่มีปริมาณตะกอนแขวนลอยสูงกว่าระดับปกติ ได้แก่ แหลมสัก จังหวัดกระบี่ ปากเม็ง จังหวัดตรัง และปากบารา จังหวัดสตูล ตั้งแต่จังหวัดระนองลงมาถึงพังงาและจังหวัดภูเก็ต พบว่า คุณภาพน้ำทะเลอยู่ในระดับพอใช้และเริ่มดีขึ้นเป็นส่วนใหญ่

การติดตามตรวจสอบความพึงพอใจและสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบสถานการณ์การฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความต้องการและความพึงพอใจของชุมชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติภัยสึนามิ รวมทั้งจัดประชุมกลุ่มย่อยกับประชาชนและผู้นำชุมชน เพื่อรับฟังความคิดเห็น ความต้องการและความพึงพอใจ ในพื้นที่ต่างๆ รวม ๒๕ ตำบล ๑๖ อำเภอ ของทั้ง ๖ จังหวัด คือ ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล จำนวน ๒๖ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๙๔๘ คน ผลการสำรวจสรุปได้ดังนี้

- ความช่วยเหลือที่ต้องการจากภาครัฐ โดยส่วนใหญ่ต้องการให้ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อส่งผลให้การดำรงชีวิต อาชีพ และสภาพความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ได้แก่ การวางแผนปะการังเทียมเพิ่มเติม และกำหนดแนวเขตประมงให้ชัดเจน การฟื้นฟูปะการัง การปรับภูมิทัศน์ชายหาดให้มีความสวยงาม การปลูกป่าชายเลน ปลูกป่าชายหาด ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การขุดลอกคลอง การขุดร่องน้ำเพื่อกันคลื่นและจอดเรือ การจัดการขยะชุมชน ชายทะเล ชายหาด การทำเชือกกันคลื่น การขุดเจาะบ่อบาดาล เพื่อการอุปโภค-บริโภค โดยชุมชนมีส่วนร่วม

ในการจัดทำแผนงาน/โครงการฟื้นฟู อนุรักษ์ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ประสบภัย
สึนามิ

- ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะชุมชน

๑) สนับสนุนให้มีการจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเชิงบูรณาการ เพื่อประโยชน์
ต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งเห็นควรสนับสนุนส่งเสริมการสร้าง
ความรู้ ความเข้าใจเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒) เห็นควรให้มีการพัฒนาพื้นที่และยินดีให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของภาครัฐและองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงการที่นำเสนอโดย
ท้องถิ่น

๔) หน่วยงานต่าง ๆ ควรเข้ามาประสานงานกับชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ
จัดทำโครงการต่าง ๆ และให้มีการจัดจ้างแรงงานในชุมชนเพื่อชาวบ้านจะได้มีรายได้ เช่น จ้างแรงงานเพื่อ
สร้างเขื่อนกันคลื่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

๑. www.monre.go.th

๒. www.Asiatraveltips.com